

VARNING FALSK STÄMPEL

Även Manipulerade Stämplor som syns längst ner i listan.

Det förekommer ute på olika säljsidor för frimärken poststämplor med STOCKHOLM POSTNORD. Nordfrim har låtet tillverka en egen privat poststämpel av gummi och börjat stämpla upp postfriska block 30 år bakåt i tiden. Stämpeln har samma diameter som dagens filatelistämplor som är 25 mm. Postnords gummistämplor Nst 64 som i dag användes är 2-3 mm större i diameter. Postnord som företag bildades den 24 juni 2009. Dessa stämplor erbjuds på sajten Tradera till mycket höga priser. Och säljes fortfarande där. Det är **inte** samma typsnitt på stämplorna. Det är även skillnad på siffrornas utförande, både 0:orna och 6 / 9 ej är lika som i originalstämpeln .

Den nedersta stämpeln är äkta och finns på PostNord i Stockholm samt hos sfu Stockholm.

Hans-Ove Aldenbrink /Nils Ivar Johansson

[www.sdb.jkppf.se /](http://www.sdb.jkppf.se/)

NYTT.

Poststämplor från Ängelholm 3 är manipulerade efterstämplat med dels omvänd Årtalsföljd. Finns även stämplor med datum tidigare än stämpelns tillverknings dag.

Stämpeln Ängelholm 3 nst 60c B inkom till Postkontoret 23-02-1973.

Men var enbart satta med årtalet sist. Ändring av årtalsföljden är mestadels på N61.

Ett EU beslut att skriva årtalet först.

Efter några år återgick Posten till årtalet sist på stämplorna.

(Ändringen manipuleringen utfördes av en vikarierande Postmästare på Ängelholm 3)

Samt stämplat på frimärtsutgåvor som inte stämpeltypen N 60c B var ens tillverkad.

Bilder på falska stämplor - På Nordfrims hemsida

Notera årtalet 1987, då fanns inte PostNord till. En stämpel tillverkad av Norfrim som är förfalskad.

OBS datumet 1989-10-10 samma som ovan =FÖRFALSKAD.

Här fler falska stämplat från Nordfrims hemsida.

ÄKTA STÄMPEL

FALSK STÄMPEL

Ge akt på hur siffran 6 och 9 ser ut på bilderna.

Nollorna är mer ovala än originalet och att 9:an inte har samma typsnitt.

Vackra brev! Äkta???

Brev med lodrätt trestrip 30 öre Vapen mörkt rödbrun. Stockholm 4.10.1861

Trestripet tillhör inte ursprungligen brevet.

Stämplarna på frimärkena är äkta men delvis retuscherade. Sidostämpeln liksom de delar av stämplarna som binder frimärkena till brevet är *falska*. *Falska* är även: FRANCO; Aus Schweden liksom baksidans båda HAMBURG-stämplor. Övriga stämplor är äkta.

Brev med 12 öre Vapen ljusultramarin och tre st 50 öre Vapen mörkkarmin. Stockholm 8.12.1861.

Inget av de fyra frimärkena tillhör ursprungligen brevet.

De tre 50-öresmärkena har visserligen äkta stämplor, men datumet är delvis retuscherat. Stämpeln på 12-öresmärket är *falskt* liksom de delar av stämplarna som binder de fyra frimärkena vid brevet. *Falska* är vidare framsidans stämplor: Aus Schweden; FRANCO i rött och svart; AACHEN 14/12 PAID 25 Cts.; N.York DEC 30 PAID och på baksidan de båda Hamburg-stämplarna och London-stämpeln.

Brev med 24 öre Vapen orange och vågrätt trestrip 20 öre Liggande lejon ljusröd. Wenersborg 17.3.1872.

Inget av frimärkena tillhör ursprungligen brevet.

Stämpeln på 24-öresmärket är *helförfalskad*. På trestripet har ursprungliga svaga stämpelfragment fyllts i och retuscherats. *Falska* är dessutom de båda röda PD-stämplarna liksom den blå transitstämpeln SVEDE-ERQUELINES 2° 3 E/ 22 mars 72.

Objekten tillhör Postmuseum.

FALSKA OCH ANTEDATERADE STÄMPLAR PÅ LÖSENFIMMÄRKEN

AVESTA. En dålig imitation av normalstämpel 27 från AVESTA dyker då och då upp i lösenutbudet. På en auktionsvisning för några år sedan fanns ett 30-tal sådana stämplor i ett lösenparti. Samtliga var stämplade 20.6.1887 i en blåaktigt lila stämpelfärg. Dateringen är densamma vilket pekar mot att stämpeln (troligen en gummistämpel) är tillverkad med ett fast datum. Ett varningens finger för denna luring som vid närmare jämförelse med ett äkta avtryck framstår som tämligen ”billig” i sitt utförande.

Till vänster: Falsk nst 27 AVESTA i en grynig illa täckande blålila färg. Bokstäverna är spretiga och osymmetriska. Jämför med 30-öringens äkta AVESTA-stämpel som har markanta hakar och "fötter" (seriffer) på bokstäverna.

GRENNA får nog anses toppa den föga smickrande listan över mest antedaterade orter på lösenfrimärken. Under förbundskongressen i Jönköping 1950 framkom det att en fabrikör från Gränna låg bakom uppstämpling av stora kvantiteter lösenmärken. **GRENNA**-stämpeln blev då tillbakaställd till några

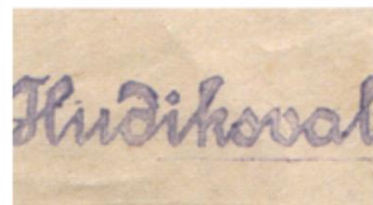
olika datum 1886. Manipulationen skulle ha skett någon gång under tiden 1900–1910.

GRENNA 6.2.1886 är sannolikt den vanligaste antedaterade stämpeln på lösenfrimärken. Även datumet 6.2.1886 är en vanlig syn i lösenkollektioner. Spontan hittade äkta avtryck på vanliga frimärken från tiden har större årtalssiffror.

HUDIKSVALL. En enradig datumlös stämpel i skrivstil har gäckat lösensamlarna i många år. Stämpeln har varit känd länge och bedömts som falsk. En uppmärksam samlare gjorde för en tid sedan en intressant iakttagelse. På ett brev, stämplat 1911, skickat från bageriet C.C. Carlander i Hudiksvall, upptäckte han en intressant firmastämpel. Gummistämpelns stil är densamma

som återfinns på mängder av lösenfrimärken. Kanske gåtan har fått sin lösning i och med denna upptäckt. Stämpelavtrycken vi ser på lösenmärken kan mycket väl härröra från en del av denna firmastämpel. Den förekommer oftast i svart färg men har också hittats i blått. Stämpelavtryck förekommer även på tandning 14. Oavsett dess ursprung är stämpeln att betrakta som falsk!

En enradig och datumlös Hudiksvall-stämpel i skrivstil dyker ofta upp på lösenfrimärken, både i tandning 14 och 13. På ett firmabrev från C.C. Carlander (troligtvis ett bageri) i Hudiksvall ses en närapå identisk stämpel som den som använts till massuppstämpling av lösen. Det är möjligt att en del av just denna stämpel använts. Det man säkert kan säga är att det inte rör sig om en postal stämpel. Stämpeln ska betraktas som falsk nå lösen

Falska LINKÖPING-stämplor. Minst tre olika typer av falska stämplor är kända. En av dessa är en snarlikt normalstämpel 16 som förekommer på tandning 14, alltid med datumet 15.5.1880. Stämpelfärgen är svartaktigt violett. Ett annat kännetecken är att punkterna över "Ö" sitter innanför cirkelbågen. Oftast är de så diffusa att de knappt syns. Stämpeln har även streck mellan dag- och månadssiffran (se bild på nästa sida).

Två typer av falska LINKÖPING-stämplor. 20- och 24-örsmärkena är makulerade med en stämpel med punkterad ram, bokstäver i grotesk stil och mycket små datumsiffror. Stämpeln på 50 öre har något mindre bokstäver men större datumsiffror medan 1-kronan har mindre dagsiffror och större årtal. Man har uppenbarligen blandat hej vilt bland sifferstilarna. Dylika stämplor dyker då och då upp i samlingar och partier med lösenfrimärken.

SJOGESTAD är en av de vanligaste antedaterade stämplarna på lösenfrimärken i tandning 13. Datumerna 18.11.1888 och 31.12.1891 förekommer i stora mängder, ofta med del av en andra stämpel synlig i marginalen. Detta som ett resultat av en omfattande efterstämpling med tillbakaställda datum till märkenas giltighetstid. Ett stort antal ostämplade helark har på så sätt makulerats, därefter delats till enskilda märken för att slutligen nå ut på marknaden. Flera fejkade datum mellan 1888 och 1891 förekommer frekvent. Detta gjordes troligen ganska snart efter avlysningen, det vill säga åren runt 1900.

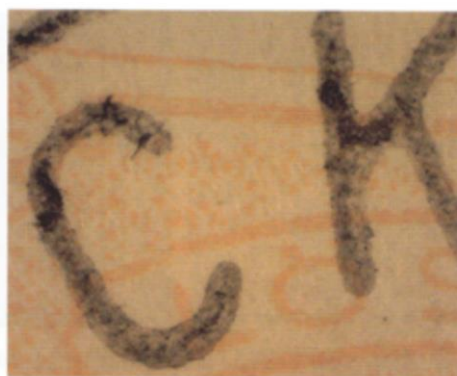
Antedaterade SJÖGESTAD-stämplor. Dessa ses ofta med del av en andra stämpel vilket vittnar om en storskalig uppstämpling av helark. Datumet på SJÖGESTAD-stampen har ställts tillbaka till lösenmärkenas giltighetstid. Olika datum förekommer där 18.11.88 och 19.1.91 tycks finnas i oräkneliga antal.

SJÖGESTAD stämplad 31.12.1891, vilket var sista dagen lösenfrimärkena var giltiga. Med tanke på hur ofta de påträffas anar man en omfattande uppstämpling. 3-öringen till höger har dessutom piffats upp med blåviolett stämpelfärg. Lyxstämplor från nyårsafton 1891 finns även i röda och gröna stämpelfärger. Vackert – javisst, men dateringarna är avsiktligt tillbakaställda och därmed manipulerade. Sådana stämplor hör mer hemma i pannerskoren än i auktionskataloger eller samlares album.

STOCKHOLM-stämpeln överst på nästa sida är extra förrädisk då den finns avbildad i 1952-års stämpelhandbok som en exempelbild för normalstämpel 16. Vad många kanske inte känner till är att stämpelillustrationerna i handboken grundar sig på tuschteckningar. Dessa utfördes av Carol Hallberg, en av medarbetarna i handboks-kommittén. Mått och utseende avviker ofta från de genuina avtrycken.

Några stämpeltyper sägs också avsiktligt tecknats felaktigt i syfte att sätta krokben för stämpelförfalskarna. Om denna STOCKHOLM-stämpel tillhör den senare kategorin är oklart, men att dylika avtryck på frimärken är falska är desto säkrare. Den har även påträffats på ringtyp med posthorn.

STOCKHOLM 3.6.1889. En falsk och farlig stämpel då den är avbildad i 1952-års stämpelhandbok som bildexempel för normalstämpel 16. Observera den tunna, skiktande och illa täckande stämpelfärgen. De asymmetriska staplarna på exempelvis "H" och "M" är andra tecken som sticker i ögonen. Det finns helt enkelt ingen äkta stämpel som ser ut så här.

YXNERUM. Det mesta pekar mot att många YXNERUM-avtryck på lösenfrimärken i tandning 14 är antedaterade. Flera lyxstämplade exemplar och blockenheter förekommer med gummerade baksidor, bland annat det avbildade 4-blocket på nästa sida! Ibland har de lyxiga märkenas baksidor tydliga spår efter borttvättade krackelerade gummeringar. Intorkade gummeringar av den graden kan omöjligen ha bildats i mitten på 1870-talet, det vill säga endast några år efter att lösenmärkena framställdes. Någon har haft tillgång till stampen långt senare och då manipulerat dateringarna till lämpliga giltighetsdatum där 3.1.1877 syns ofta. Den som ändå tvivlar bör fråga sig om en så stor förekomst av lyxstämplar speglar en realistisk lösenhantering i 1870-talets lilla Yxnerum.

Antedaterade YXNERUM-stämplor på 14-tandade lösenfrimärken. Fyrblocket har postfriska baksidor! Andra påträffade exemplars baksidor visar tydliga spår i papperet efter krackelerade gummeringar. Sådana "Sahara"-gummeringar kan knappast ha hunnit uppstå bara några år efter utgivningen 1874. Det stora antalet stämplor från 3.1.1877, de paradoxala baksidorna och de alldeles för perfekta stämplarna talar starkt för antedatering. Övriga märken: PKXP-stämpeln samtliga datum- och årtalssiffror är falska. LJUNGHUSEN med saknat årtal är falsk. LJUNGHUSEN öppnade först 1905.

ÅRJENG. På tandning 13 förekommer det en stor mängd ortstämplar som är synnerligen misstänkta som falska eller antedaterade. Till denna skara bör en typ av nst 14 ÅRJENG räknas. Anledningen är främst det onaturligt stora antalet som förekommer på marknaden, oftast snyggt stämplade och slagna i ungefär samma lutning. Ett annat mer konkret kännetecken är det mindre årtalsformatet.

ÅRJENG på 3-öresmärket med små årtalssiffror är starkt misstänkt som manipulerad. ÅRJENG-stämpeln till höger har större årtalssiffror som stämmer med gängse stämpelavtryck från tiden.

Många lösenfrimärken som exempelvis HÖRLE och SVANÅ har makulerats efter indragningen med stämplat utvisande verkliga årtalet. De är äkta men ändå tveksamma ur samlarsynpunkt då de är för sent stämplade. STOCKHOLM R.G. (Riddaregatan) förekommer emellanåt på lösenfrimärken. Dateringen är alltid 15.7.99 med diffusa årtalssiffror. Stämpeln är tidsmässigt "ofarlig" men eftersom datumsiffrorna med punkter inte tillhör originalstämpeln bör den betraktas som falsk.

Några stämplat som länge ansetts som falska på lösenfrimärken är HUDIKSVALL, ÖSTERSUND, WARBERG och EXPERIMENTALFÄLTET. På tandning 13 förekommer, som tidigare nämndes, många mer eller mindre misstänkt antedaterade orter. FRITSLA, HYBO, BERSBO, LIMA, LAXÅ, MALMA, MELEN, STENSELE och SUNDBYBERG är några exempel på orter som förekommer i orimligt stora antal på tandning 13. Dessvärre ser vi nog bara toppen på ett isberg. Här behövs mycket mer forskning som framöver kan resultera i en förteckning över tveksamma orter.

Nils Westberg (1882–1967), en av Sveriges stora filatelister och lösenexperter, höll ett mycket intressant föredrag om emissionen 1941. Redan då tog han upp problematiken kring efterställda stämplat som han likställde med falska. En stämpel vars siffror skruvats tillbaka till ett fejkat datum för att passa in på frimärkets giltighetstid är även i min värld ett falskt stämpelavtryck, en stämpel-manipulation.

Epilog. Det är kanske lätt att misströsta när man fördjupar sig i lösenfrimärkenas grumliga stämpelvärld. Vilka stämplat är äkta, vilka är inte det...? Men, som ofta kommer man ganska långt

med sunt förnuft, att vara påläst och vaksam. Lösenfrimärken är en mycket trevlig och spännande emission att samla. Den övervägande delen stämplat material är naturligtvis äkta. Det är ändå inte fel att ibland vara lite extra observant och granskande. Även vad det gäller stämplade lyxexemplar med tanke på hur den gängse hanteringen av åsatta lösenfrimärken var på postkontoren. Vanligtvis sattes två eller fler lösenmärken på en otillräckligt frankerad försändelses baksida. Såväl märkenas påklistring som efterföljande makulering genomfördes oftast snabbt och utan någon större precision. Med tillönskan om ett gott nytt samlarår och förhoppningsvis ljusare coronatider.

Peter Lorentzon / Expertrådet

Källor:

Expertrådet.
Svensk Lösen – Curt Haij.
Vad tänker man på när man handlar så – Karl-Erik Stenberg, SFT jan.1986.
SFF:s gula specialkatalog 1986–87.
Arne O Olsson – Stockholm.
Ulf Åhlfeldt – Ekerö.
Bildmaterial och forskning – Peter Lorentzon.